

PFAS-verontreiniging en no regret-maatregelen

Korte kadering

Intergemeentelijk overleg milieu

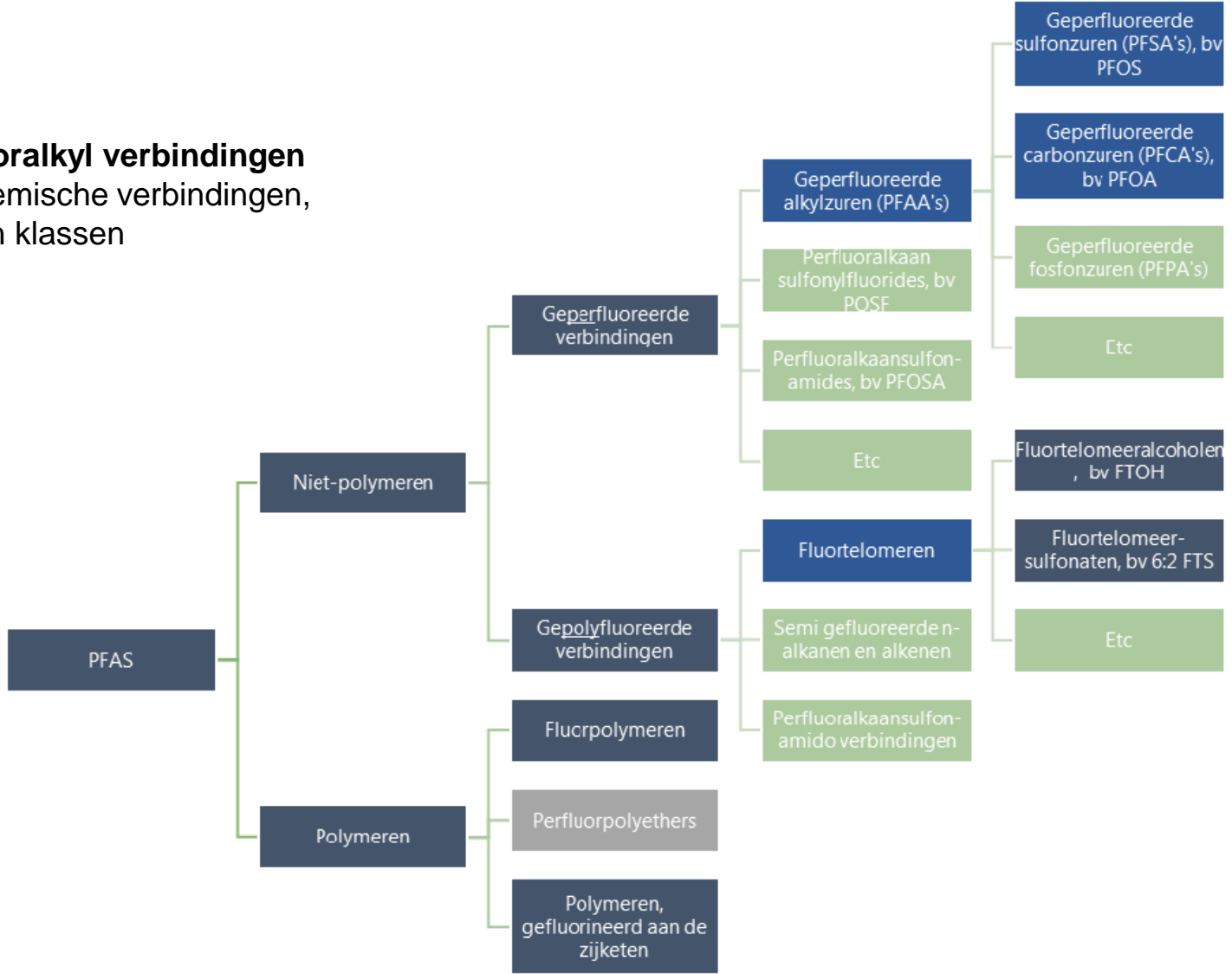
29.03.2022

Meest actuele informatie rond PFAS:

www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling

PFAS: Situering?

Poly- en perfluoralkyl verbindingen
4000 à 6000 chemische verbindingen,
onderverdeeld in klassen

Aanpak PFAS-problematiek

Erste Vlaamse rapport van de Vlaamse Federatie van
2016 tot maximaal begin 17 september 2021

Vlaamse
overheid

<https://www.vlaanderen.be/nl/vervolg>

PFAS: Situering?

Tabel 3: Samenvatting gezondheidkundige grenswaarden voor enkele PFAS-verbindingen (toetsingswaarden voor orale blootstelling, chronische effecten – tenzij anders vermeld).

instantie	PFAS verbinding of groep	Gezondheidskundige grenswaarden	Kritische effecten	Type sleutelstudie	Referentie
EFSA (2008)	PFOS	TDI: 150 ng/dag.kg bw	Effecten op cholesterol, TSH en T3 (thyroïde)	Proefdieren (aap)	EFSA (2008)
EFSA (2008)	PFOA	TDI: 1500 ng/dag.kg bw	Effecten op lever	Proefdieren (rat, muis)	EFSA (2008)
US EPA (2016)	PFOA	RfD: 20 ng/dag.kg bw	Ontwikkeling	Proefdieren (rat)	US-EPA (2016)
US EPA (2016)	PFOS	RfD: 20 ng/dag.kg bw	Ontwikkeling	Proefdieren (rat)	US EPA (2016)
EFSA (2018) draft*	PFOS	TDI: 1.8 ng/dag.kg bw	3 eindpunten met gelijkaardige BMDL5 waardes (cholesterol, response in antilichamen cf. vaccinatie bij kinderen, en geboortegewicht)		EFSA (2018*draft)
EFSA (2018) draft*	PFOA	TDI: 0.9 ng/dag.kg bw	Effecten op cholesterol in serum	Humane studie (epidemiologie)	EFSA (2018*draft)
RIVM (2019)	PFOA	MTR: 12.5 ng/dag.kg bw	Effecten op de lever (hypertrofie)	Proefdieren (rat)	RIVM (2019)
RIVM (2019)	PFOS	MTR: 6 ng/dag.kg bw	Gebaseerd op MTR voor PFOA, en een bijkomende factor van 2 (Relatieve potentiefactor omdat PFOS schadelijker is dan PFOA)		RIVM (2019); Zeilmaker & Janssen (2016)
EFSA (2020) **	Som 4 PFAS stoffen (PFOS, PFOA, PFHxS, PFNA)	TDI 4.4 ng/week.kg bw. (equivalent per dag: 0.63 ng/dag.kg bw)	Immuunsysteem	Humane studie	EFSA (2020)
ATSDR (2021)	PFOA	Intermediaire*** MRL: 3 ng/dag.kg bw	Skeletale veranderingen in <i>adult offspring</i>	Dierstudie (muis)	ATSDR (2021)
ATSDR (2021)	PFOS	Intermediaire*** MRL: 2 ng/dag.kg bw	Vertraagde opening van ogen en verlaagd pup gewicht	Dierstudie (rat)	ATSDR (2021)

Op 12 jaar:
PFOS EFSA-toelaatbare waarden bijna 1000x lager!!
PFOA EFSA-toelaatbare waarden bijna 10.000x lager!!!

AZG: no regret maatregelen:

- 3 types bronsites PFAS (pot. 4.000-tal dossier):
- Productie-industrie (bv. site 3M) met pot. grote impactperimeter;
- Industrie met PFAS lozing via afvalwater met pot. grote maar meer grillige perimeter
- Brandweergerateerde sites met een kleine perimeter

PFAS: Situering

- Sinds zomer 2021: advisering **No Regret Maatregelen** door AZG voor risicosites (n.a.v. PFAS 3M Zwijndrecht - Oosterweelverbinding - olijsting risicosites)
- Onderscheid OVAM dossiers:
 - Verkennend bodemonderzoek: VBO
 - > Tussen aug 2021 en jan 2022 werden er 40 risicosites per maand opgestart
 - Oriënterend bodemonderzoek: OBO
 - Beschrijvend bodemonderzoek: BBO
 - Andere: geen uitgebreide rapporten, bevat meestal enkel de ruwe analysedata zonder interpretatie
- Duidelijke afspraken met OVAM, kabinet en de opdrachthouder van de VO om info op elkaar af te stemmen. Ook afspraken met VMM, Dept. LV en FAVV.
- Andere betrokken partners: MMK's en lokale besturen (gemeentelijke milieu- of communicatiediensten)

PFAS: Beoordeling VBO en communicatie

Draaiboek beoordeling VBO

- Dossierflow voor VBO's is anders dan voor OBO en BBO's:
 - Zodra een dossier definitief is verklaard door OVAM wordt het aan AZG bezorgd.
 - Dan beoordeling door dossierbehandelaars OVAM en AZG (elks eigen rol)
 - Afstemmen adviezen en communicatiescenario's
 - Informeren communicatiediensten OVAM en AZG én de betrokken MMK
 - Informeren opdrachthouder VO en kabinetten over de adviezen en communicatiescenario
 - Verzenden adviezen per mail
- Beoordeling door AZG volgt verschillende afwegingsstappen:
 - **Stap 1:** Concentraties PFAS: onderscheid vaste bodem en grondwater (kunnen los van elkaar versoepeld of verstrengd worden).
 - **Stap 2:** Blootstelling- omgevingsfactoren: aanwezige kwetsbare locaties en mogelijke blootstellingsroutes via onbedekte grond, moestuin, grondwaterputten voor drinkwater ed.
 - **Stap 3:** andere factoren aanwezig? = betrokkenen raad vragen: o.a. recreatiewater, (klein)vee of drinkwaterwinningen
- AZG adviesscenario's:
 - Verstrengen: enkel als allebei (bodem en grondwater) worden verstrengd
 - Aanpassen: as bodem 'schrappen, versoepelen of behouden' is in combi met GW verstrengen 500m
 - Behouden: als bodem 'behouden' én grondwater '100m'
 - Schrappen: als beide 'schrappen'

Advies aan de lokale overheid om NRM-maatregelen toe te passen (toepassing Nieuwe Gemeentewet).

PFAS: VBO Communicatiescenario's

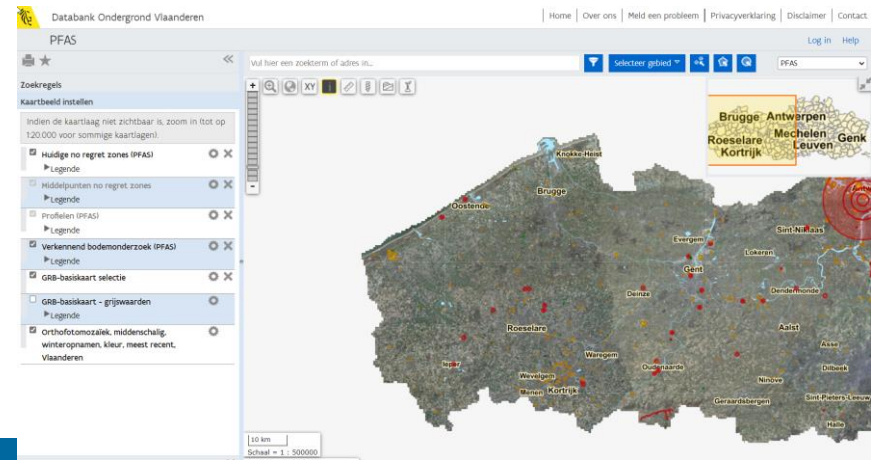
Rol medisch milieukundige Logo (MMK):

- Contactpersoon bij PFAS-vragen bevolking - gezondheid/pfas: via mailbox pfas@vlaanderen.be
- Contactpersoon voor lokale overheden om de communicatie te ondersteunen
 - Tekstuele onduidelijkheden: Input bewonersbrieven of nieuwsbriefteksten
 - Lokaal overleg
 - Ondersteuning bij organisatie bewonersvergaderingen:
 - Tips en tricks: communicatieaanpak en risicocommunicatie
 - Aanwezigheid indien AZG niet kan
- **Opvolging** welke **NRM** adviezen uiteindelijk gecommuniceerd worden, kan afhankelijk van de lokale situatie verschillen
- **Bij vragen - neem contact met ons op.**
- **Wat niet: OVAM - sanering - ...**

Rol MMK: Communicatie toolkit

- Sjabloon bewonersbrieven
- Sjabloon brief landbouwers
- Sjabloon brief huisartsen
- Sjabloon persbericht
- Kaart DOV contouren 100 - 500 meter
- Infografiek algemeen
- Infografiek met tips om blootstelling verder te beperken
- Checklijst eenvoudige maatregelen om blootstelling te verminderen

- Komt er aan: pfas-verkenner...

Rol MMK: Ondersteuning bij beantwoorden van vragen

Welke vragen kregen we nu reeds van de gemeenten?

- Putwater: brief omwonende.
- Gebruik van grondwater - verwarring regenwater!
 - Grondwater in vaatwas: mag niet
 - Grondwater in wasmachine: mag wel
 - Auto wassen - toegestaan: contact verwaarloosbaar
→ FAQ bij de Logo 's
- Verkennend bodemonderzoek resultaten voor omwoner - doorverwijzing ovam.
- Extra uitleg no-regretmaatregelen - afgewerkte dossiers
- 2 dossiers van 1 gemeente: 1 dossier in het andere dossier ... aanpak?

Mei? Toelichting noodzakelijk?

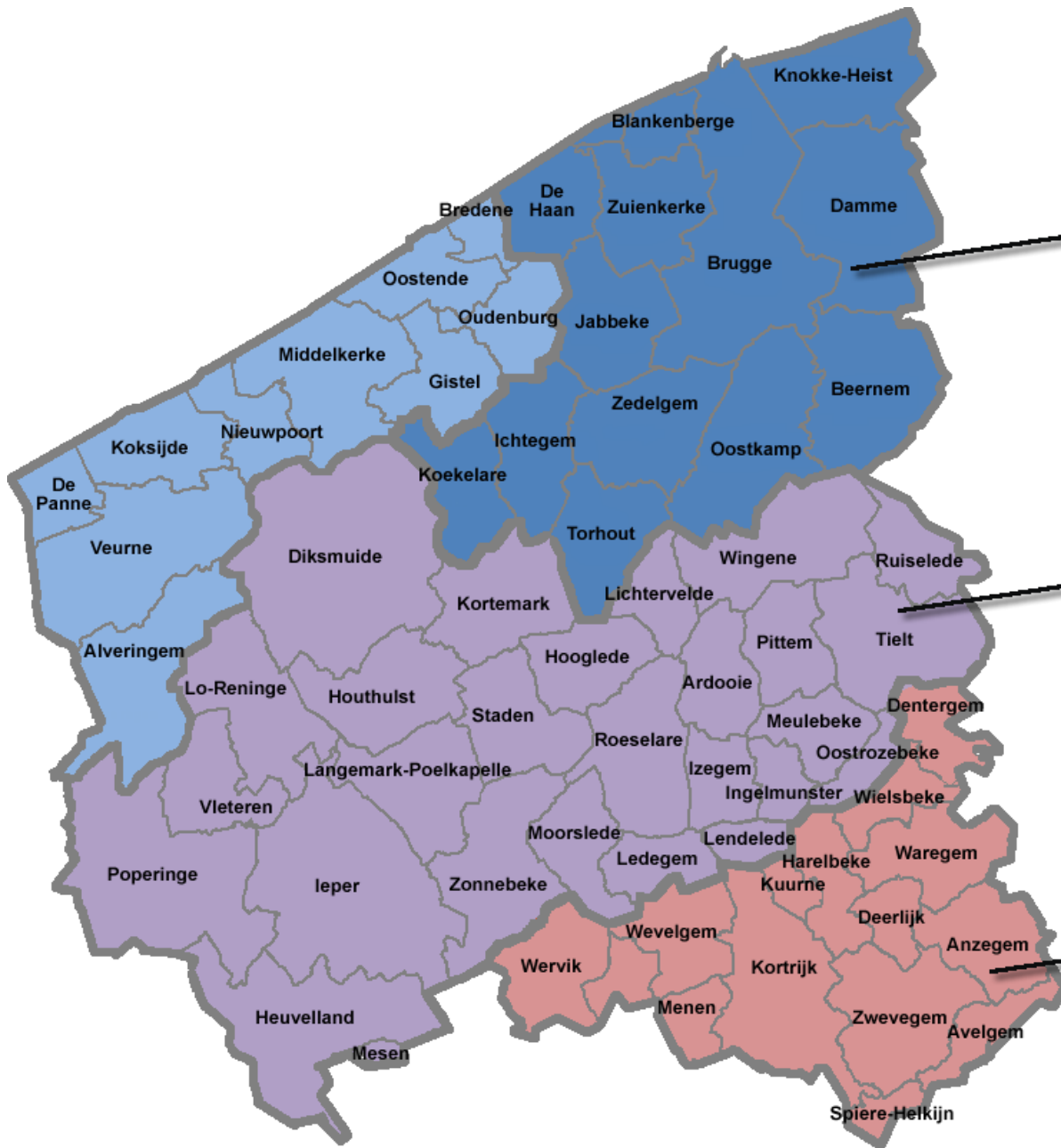
PFAS: Welke dossiers werden al gecommuniceerd?

- Ardoonie (2)
- Lichtervelde (2)
- Staden (2)
- Langemark – Poelkapelle (2)
- Hooglede (2)
- Zwevegem (2)
- Oostende (1)
- Middelkerke (1)

[Maatregelen per gemeente | Vlaanderen.be](#)

[No regret-maatregelen brandweeroefenterreinen en sites van een zware industriële brand | Vlaanderen.be](#)

- Diverse dossiers/gemeente: communicatie voorkeur bundeling + intern bekijken welke zware branden?
- Schrappen diverse

 LOGO Brugge - Oostende

Dieter Vanparys
 Ruddershove 4
 8000 Brugge
 050/32 72 94
 dieter.vanparys@logobrugge-oostende.be
 www.logobrugge-oostende.be

 LOGO Midden-West-Vlaanderen

Stefanie Vanhoutte
 Mandellaan 101
 8800 Roeselare
 051/23 17 41
 stefanie@logomiddenwvl.be
 www.logomiddenwvl.be

 LOGO Leieland

Nele Bouckaert
 President Kennedypark 10
 8500 Kortrijk
 056/44.07.94
 nele@logoleieland.be
 www.logoleieland.be